

voedsel, doch dit is voor de gezonden nog veel te weinig en voor de ernstige dysenterie-mensen fout van samenstelling. De houding van vooral de Engelse gevangenen wordt onbeschofter tegenover hun officieren. Van enige discipline is in het kamp nagenoeg geen sprake, er wordt veel gescholden en veel gestolen.

21 mei 1943 – Er is nog onvoldoende water voor de uitgedroogde mensen, het algemene beeld in de dysenterie-barakken blijft verschrikkelijk en wordt met de dag erger. De waterrijstpap is niet te eten, de patiënten doen hun best wel, doch braken het uit. De soep of wat hiervoor doorgaat ziet er onsmakelijk uit. Het is te begrijpen, dat men, bij de reeds bestaande hardnekkige tegenzin tegen het eten, geen kans ziet om dit alles binnen te houden.

Wij worden wanhopig; niets mogen we zelfstandig regelen, voor elke maatregel, die wij nodig achten, moet de Jap om toestemming verzocht worden. We hebben geen contact met de Japanse medicus, onze voorstellen schijnen feitelijk uitsluitend door Mori te worden beoordeeld.

23 mei 1943 – Het blijft een hopeloze situatie en daarbij komt, dat er onder de gezonde mensen weinig lust bestaat om voor hun elfhonderd zieke medemensen iets extra's te doen. De watervoorziening en de voedselvoorziening zijn nog steeds onvoldoende en dat is zeker voor een deel te wijten aan de kampbewoners. Het moet toch mogelijk zijn om in de keuken wat aandacht aan de diëten te schenken. We hebben echter niet te klagen over de medewerking van onze hospitaalhelpers. Hun aantal is nu tot twee-en-zestig man uitgebreid. Het merendeel hiervan is ongeschoold, doch er valt zoveel te doen om de zieken iets te helpen, dat wij al erg blij zijn, dat we voor deze uitbreiding tenminste toestemming hebben gekregen.

24 mei 1943 – De toestand in de ernstige barakken is afgrijselijk. De zieken kunnen onvoldoende gewassen worden wegens watergebrek. Ze liggen in hun en anderomans ontlasting. Ze zijn te uitgeput om tijdig bij een pot te komen of om hierop te wachten. De situatie is niet bij te houden. Vanzelfsprekend wordt dit door de Japs op onze hals geschoven: *'You are killing your own people.'* De schatting van de artsen van het aantal doden dat wij moeten verwachten, voordat de epidemie is geëindigd, varieert nog van vijftig tot vierhonderd.

31 mei 1943 – De situatie is buitengewoon ernstig en we merken niets van de daadwerkelijke medewerking van de Japanse artsen waar we zo op gehoopt hadden. Zij willen alles zelf reguleren, ook het dieet van de zieken, doch deze mensen kunnen toch niet dag-in-dag-uit op rijstepap blijven leven? Hun zienswijzen verschillen hemelsbreed van de onze. De herstellenden lijden onder een chronisch hongergevoel, we kunnen niets extra's voor hen krijgen en geleidelijk zien we een toeneming van de avitaminosen en van de extreme vermagering. Men krijgt hier het gevoel van moord op grote schaal.

Vrij veel mensen gaan sterk achteruit in hun gezichtsveld. De *'blurred vision'* die we in Soerabaja zagen, gaat hier over in totale blindheid. Sommigen hebben zweertjes op het oog, zeer pijnlijk en wel toe te schrijven aan vitaminegebrek. Omdat zij niets meer kunnen zien, kunnen ze niet meedoen aan het vliegenvangen. Iedere patiënt, hoe ziek ook, moet vliegenvangen, anders krijgen ze geen